

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2016

VII. volební období

Pozměňovací návrh poslance

Ludvíka Hovorky

Pozměňovací návrh,
kterým se mění Komplexní pozměňovací návrh ke sněmovnímu
tisku 723

Pozměňovací návrh, kterým se mění Komplexní pozměňovací návrh ke sněmovnímu tisku 723, kterým se mění zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů

1. V ustanovení § 2 písm. l) zní:

„l) pověřenou organizací

1. **Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, nebo**
2. **právník, se kterou ministerstvo uzavřelo veřejnoprávní smlouvu podle § 43b odst. 2 za účelem přenesení výkonu některých činností podle tohoto zákona,“**

2. V ustanovení § 5 odst. 14 zní:

„Lékař nemůže být souběžně zařazen ve více specializačních oborech.“

3. V ustanovení § 13 odst. 1) se doplňuje nové písm. h), které zní:

„h) funkční kurz“

4. V ustanovení § 16a odst. 4 v poslední věta zní:

„Vzdělávací rady dále doporučují ministrovi zdravotnictví vznik nebo zánik oborů specializačního vzdělávání, nastavbových oborů nebo funkčních kurzů.“

5. V ustanovení § 17 odst. 5 poslední věta zní:

„Lékaři, zubnímu lékaři a farmaceutovi nelze započítat do vzdělávání v základním kmeni nebo do vzdělávání ve vlastním specializovaném výcviku nebo do vzdělávání v nastavbovém oboru nebo funkčním kurzu vzdělávání, které proběhlo na pracovišti akreditovaném k uskutečňování jiného vzdělávacího programu, který je specifikován jiným datem, než do kterého byl lékař, zubní lékař nebo farmaceut zařazen.“

6. Ustanovení § 21i až § 21j zní:

„§ 21i

Funkční kurz

(1) Absolvováním funkčního kurzu získávají zdravotničtí pracovníci způsobilost k výkonu činností vymezených ve vzdělávacím programu. Funkční kurzy prohlubují

a) u lékařů získanou odbornou, specializovanou nebo zvláštní specializovanou způsobilost,

a) u zubních lékařů získanou odbornou nebo specializovanou způsobilost,

b) u farmaceutů získanou odbornou, specializovanou nebo zvláštní specializovanou způsobilost.

(2) Absolvováním funkčního kurzu nelze získat

a) odbornou, specializovanou nebo zvláštní specializovanou způsobilost k výkonu povolání lékaře

b) odbornou nebo specializovanou způsobilost k výkonu povolání zubního lékaře,

c) odbornou, specializovanou nebo zvláštní specializovanou způsobilost k výkonu povolání farmaceuta.

(3) Návrh na vznik funkčního kurzu podává akreditované zařízení ministerstvu. Ministerstvo předloží návrh k posouzení příslušné akreditační komisi. Ministerstvo může požádat akreditované zařízení o doplnění informací nebo o dodatečné předložení požadovaných dokladů nebo může pozvat akreditované zařízení na jednání akreditační komise. Akreditační komise předkládá své stanovisko k návrhu ministerstvu ve lhůtě 2 měsíců od obdržení návrhu. Ministerstvo následně předá návrh spolu se stanoviskem akreditační komise k závěrečnému stanovisku příslušné vzdělávací radě. Vzdělávací rada předloží závěrečné stanovisko ministerstvu ve lhůtě 2 měsíců ode dne obdržení návrhu a stanoviska akreditační komise. Ministerstvo poté rozhodne o zařazení funkčního kurzu do seznamu funkčních kurzů a o jeho zveřejnění ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví. Ode dne zveřejnění návrhu ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví lze podávat žádosti o udělení akreditace podle § 14.

(4) Ministerstvo vede seznam funkčních kurzů a zveřejňuje jej na svých internetových stránkách.

§ 21j

(1) Vzdělávání ve funkčním kurzu provádí akreditované zařízení, kterému byla udělena akreditace k uskutečňování vzdělávacího programu funkčního kurzu. Vzdělávací programy funkčních kurzů trvají minimálně 3 měsíce a maximální možná délka jejich trvání je 2 roky.

(2) Vzdělávání ve funkčním kurzu probíhá v akreditovaných zařízeních (§ 13). Vzdělávání může probíhat jako rozvolněná příprava, to je při nižším rozsahu než je stanovená týdenní pracovní doba, přitom její rozsah nesmí být nižší než je polovina stanovené týdenní pracovní doby. Je-li příprava rozvolněná celková délka, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní přípravy.

(3) Vzdělávání ve funkčním kurzu se uskutečňuje při výkonu zdravotnického povolání podle vzdělávacího programu příslušného funkčního kurzu a zahrnuje účast na

veškerých výkonech ve funkčním kurzu, ve kterém vzdělávání probíhá, včetně případné účasti na nepřetržitém pracovním režimu. Vzdělávací programy schvaluje ministerstvo a zveřejňuje je ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví, při tvorbě vzdělávacích programů spolupracuje s univerzitami, Českou lékařskou komorou, Českou lékařskou komorou, Českou stomatologickou komorou, odbornými společnostmi a akreditovanými zařízeními.

(4) Vzdělávací program stanoví celkovou délku, rozsah a obsah vzdělávání; zejména počet hodin praktického a teoretického vyučování, a výuková pracoviště, na kterých vzdělávání probíhá, popřípadě další požadavky, které je třeba splnit pro přihlášení ke zkoušce. Vzdělávací program obsahuje seznam doporučené studijní literatury a rozsah činností, k jejichž výkonu získá absolvent funkčního kurzu způsobilost, včetně vymezení činností, které jsou poskytováním zdravotních služeb. Vzdělávací program dále stanoví, která odborná, specializovaná nebo zvláštní specializovaná způsobilost je předpokladem pro zařazení do funkčního kurzu. Vzdělávací program může stanovit požadavky na zdravotní způsobilost.

(5) Do vzdělávání ve funkčním kurzu pověřená organizace započte část již dříve absolvovaného specializačního vzdělávání, vzdělávání v nástavbovém oboru nebo v jiném funkčním kurzu, pokud odpovídá vzdělávacímu programu příslušného funkčního kurzu. Započte se pouze vzdělání, které bylo absolvováno nejpozději v období předcházejících pěti let, a to ke dni doručení žádosti o započtení. Započíst lze nejvíce jednu polovinu celkové délky vzdělávacího programu.

(6) Do vzdělávání ve funkčním kurzu se studentům a absolventům doktorského studijního programu nezapočítává doba výkonu zdravotnického povolání v průběhu studia v doktorském studijním programu.

§ 21k

(1) Žádost o zařazení do funkčního kurzu podává zdravotnický pracovník pověřené organizaci.

(2) Přílohou žádosti jsou doklady o získané odborné, specializované nebo zvláštní specializované způsobilosti nebo o uznání způsobilosti podle části sedmé nebo osmé.

(3) Pověřená organizace vyznačí v evidenci podle § 19 odst. 5 údaje o zařazení žadatele do funkčního kurzu a údaje o získání licence absolventa funkčního kurzu žadatele. Pověřená organizace poskytuje poradenskou a konzultační činnost související se zařazením do vzdělávání ve funkčním kurzu a s jeho průběhem.

§ 21l

(1) Funkční kurz se ukončuje závěrečnou zkouškou před komisí zřízenou ministerstvem. Zkušební řád a složení komise stanoví prováděcí právní předpis

(2) Ministerstvo, popřípadě pověřená organizace zajišťuje

- a) přípravu a průběh závěrečné zkoušky funkčního kurzu,
- b) vypracování posudků závěrečných prací, pokud je součástí vzdělávacího programu funkčního kurzu.

(3) Předpokladem pro přihlášení k závěrečné zkoušce funkčního kurzu je splnění všech požadavků stanovených příslušným vzdělávacím programem; splnění těchto požadavků posoudí ministerstvo, popřípadě pověřená organizace. O nesplnění požadavků pro vykonání závěrečné zkoušky funkčního kurzu rozhodne ministerstvo, popřípadě pověřená organizace.

(4) Ministerstvo, popřípadě pověřená organizace, vydá zdravotnickému pracovníkovi, který úspěšně vykonal závěrečnou zkoušku funkčního kurzu, licenci absolventa funkčního kurzu.“

7. V ustanovení § 37 odst. 1 písm. f) zní:

„f) zkušební řád zkoušky po ukončení vzdělávání v základním kmeni, atestační zkoušky, aprobační zkoušky, závěrečné zkoušky nástavbového oboru a závěrečné zkoušky funkčního kurzu,“

8. V ustanovení § 37 odst. 1 písm. l) zní:

„l) složení zkušební komise pro zkoušku po ukončení vzdělávání v základním kmeni, zkušební komise pro závěrečnou zkoušku nástavbového oboru a zkušební komise pro závěrečnou zkoušku funkčního kurzu,“

9. V ustanovení § 37 odst. 1 písm. s) zní:

„s) náležitosti a vzor diplomu o specializované způsobilosti, náležitosti a vzor diplomu o zvláštní specializované způsobilosti a náležitosti a vzor licence o absolvování funkčního kurzu,“

10. V ustanovení § 37 odst. 2 zní:

„(2) Vláda stanoví nařízením výši úhrady za zkoušku po ukončení vzdělávání v základním kmeni, atestační zkoušku, závěrečnou zkoušku certifikovaného kurzu nástavbového oboru, závěrečnou zkoušku funkčního kurzu a aprobační zkoušku.“

11. V ustanovení § 38 odst. 2 zní:

„(2) Atestační zkoušku, závěrečnou zkoušku nástavbového oboru a aprobační zkoušku a závěrečnou zkoušku funkčního kurzu provádí pověřená organizace za úhradu, kterou hradí uchazeč. Výši úhrady stanoví vláda nařízením. Tato úhrada je příjmem pověřené organizace21b).“

12. V ustanovení § 43b nový text odstavců 1 a 2 zní:

„§ 43b

Pověření k výkonu některých činností

- (1) Ministerstvo může pověřit Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví výkonem činností podle § 5 odst. 8 písm. a), § 5 odst. 9, § 5a odst. 4 a 6, § 11a odst. 4 a 5, § 13 odst. 3, § 18 odst. 2, § 19 odst. 2 až 6, § 20 odst. 9, § 21 odst. 1, 2 a 4, § 21aa odst. 1, § 21ab odst. 3, § 21d písm. b) až e), § 21e odst. 6, § 21f odst. 1, 3 a 4, § 21h odst. 2 a 3, § 21j odst. 5, § 21k odst. 1 a 3, § 21l odst. 2 až 4, § 23 odst. 2 písm. b), v § 23 odst. 3.**
- (2) Ministerstvo může uzavřít s právnickou osobou veřejnoprávní smlouvu za účelem přenesení výkonu činností podle § 5 odst. 8 písm. a), § 5 odst. 9, § 13 odst. 3, § 21e odst. 6, § 21j odst. 5.“**

Odůvodnění:

Navrhují se následující změny znění pozměňovacího návrhu:

- a) Změna ustanovení § 2 písmeno l), kde je definována pověřená organizace. V rámci odst. 1 se navrhuje přímo definovat Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (IPVZ) jako právnickou osobu zřízenou Ministerstvem zdravotnictví pro zajištění postgraduální přípravy lékařů, zubních lékařů a farmaceutů. Dále se navrhuje rovněž změnit § 43b odst. 1 a 2, kde je vymezeno pověření k výkonu některých činností pro pověřené organizace, jak vyplývá z ustanovení § 2 písm. l).
- b) Změna ustanovení § 5 odst. 14, kde se navrhuje opětné zavedení omezení být zařazen ve více specializačních oborech současně.
- c) Změna ustanovení § 13 odst. 1 písm. h), § 16a odst. 4, § 17 odst. 5, § 21i, § 21j, § 21k, § 21l, § 37 odst. 1 písm. f), § 37 odst. 1 písm. l), § 37 odst. 1 písm. s), § 37 odst. 2, § 38 odst. 2, kde se navrhuje opětovné zařazení funkčních kurzů.
- d) Návrh odstraňuje také některé chyby ve výčtu paragrafů (např. nesprávně § 20 odst. 7 místo správně § 20 odst. 9, až po úplnou absenci § 21h odst. 2 a 3 a § 21j odst. 5, které upravují problematiku v nastavbových oborech a funkčních kurzech) a legislativní nesoulad mezi zněním § 2 písm. l) odst. 2, kde je obecně uvedena právnická osoba a § 43b odst. 2, kde je přímý omezující výčet subjektů.

K bodu a)

Předložený vládní návrh novely zákona č. 95/2004 Sb. a ještě více jeho pozměňovací návrh, vedou k závěru, že se nejedná o žádnou reformu ve vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, ale o kosmetické úpravy. Stačí pouze symbolické snížení specializačních oborů

ze 46 na současných 43 oborů. Přitom právě redukce oborů a jejich pevné zakotvení v zákoně mělo být jedním z pilířů reformy. S tím souvisí i neustálé změny zda zavést či nikoliv funkční kurzy. Přitom funkční kurzy mohly být právě vhodným nástrojem pro přijetí reformy odbornou veřejností, neboť se řada malých nastavbových oborů mohla transformovat mezi funkční kurzy. Největší problém se ale skrývá v předpokládané organizaci celé postgraduální přípravy. Zákon by měl jasně stanovit, který subjekt organizačně zajišťuje postgraduální přípravu, tedy evidenci školenců, jejich zařazování do oborů a výkon atestačních zkoušek. Návrh zákona tyto zásadní otázky ponechává na exekutivním rozhodnutí ministerstva, což je vzhledem k častým změnám ve vedení ministerstva nebezpečné, neboť individuálním rozhodnutím může dojít až k rozkladu systému. Dosavadní systém výkonu atestačních zkoušek na lékařských fakultách na principu tzv. „vyvážené rotace“ se neosvědčil, neboť v praxi docházelo k uplatňování různých oborových nebo regionálních zájmů a Ministerstvu zdravotnictví neposkytoval včas potřebné informace. Potřebu jednotné organizace, koordinace a administrace postgraduálního vzdělávání zcela jasně potvrdil průzkum provedený ČLK, kde se většina lékařů vyjádřila, že výkon atestačních zkoušek a stejně tak organizace postgraduálního vzdělávání by měla být vrácena zpět do kompetence IPVZ. Na tento průzkum (Tempus Medicorum, 2015, roč. 24, vyd. (2): s. 26-29. ISSN 1214-7524) se odvolává i důvodová zpráva k novele zákona (strana 92-99 Tisku 723/0), která široce tento průzkum cituje, nicméně právě odpovědi na dvě otázky (komu má být svěřena organizace a kde se mají zkoušet atestační zkoušky) v důvodové zprávě citovány nejsou. Jde o odpovědi 6 467 lékařů, z nichž 61 % by svěřila organizaci IPVZ, 19,9 % lékařským fakultám, 19 % ČLK a odpověď stejného počtu lékařů, z nichž 56,5 % by zkoušení atestací svěřilo IPVZ, 30,8 % lékařským fakultám a 12,7 % ČLK.

Specializační vzdělávání je nástrojem, kterým stát realizuje svou odpovědnost za kvalitu a bezpečnost zdravotní péče. Získání specializované způsobilosti opravňuje lékaře k samostatnému poskytování zdravotní péče. Atestace je jakousi obdobou řídičského či pilotního průkazu, kdy stát přebírá záruku nad tím, že dotčená osoba může činnost samostatně vykonávat a občané nebudou poškozeni. Je tedy odpovědností státu vůči občanům, komu stát dovolí, aby samostatně poskytoval zdravotní péči. Proto musí být celý proces získávání specializačního vzdělávání řízen jednotně, musí být transparentní, musí poskytovat státu kdykoli aktuální přehled a současně musí být užitečný pro ty, kdo o získání specializované způsobilosti usilují, i pro ty, kdo je k tomu vzdělávají. Pro uchazeče je srozumitelné, když se na jednom místě ke vzdělávání přihlásí a na jednom místě v jednotném režimu vykonají závěrečnou zkoušku.

Proto se navrhuje zákonem přenést kompetence k zařazování do oborů a výkon atestačních a ostatních zkoušek výhradně na IPVZ. IPVZ je příspěvková organizace, která je zřízena právě k organizaci a administraci postgraduálního vzdělávání a je tedy státní organizací, jejímž prostřednictvím je proces postgraduálního vzdělávání státem organizován.

IPVZ byl zřízen pod původním názvem „Ústav pro doškolování lékařů“ jako samostatný právní subjekt výměrem ministra zdravotnictví ze dne 30. června 1953, č.j. Ká/3-621/10.616/1953. V současné době vykonává svoji činnost jako státní příspěvková organizace zřizovaná Ministerstvem zdravotnictví. Pouhým uvedením názvu IPVZ přímo v textu zák. č. 95/2004 Sb. (namísto nevyhovujícího obecného pojmu právnické osoby zřízené ministerstvem) proto nedochází ke zřízení nového subjektu. IPVZ ve formě státní organizace kontinuálně svoji činnost totiž vykonává již od 1. července 1953. Ačkoliv IPVZ není a ani nebyl správním úřadem vybaveným rozhodovacím oprávněním (s tím se nepočítá ani v případě zák. č. 95/2004 Sb.), pro svůj význam v oblasti výkonu a organizace postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví byl historicky v obecně závazných právních předpisech přímo uváděn. Důvodem této skutečnosti byla i kompetence Ministerstva zdravotnictví v uvedené oblasti, kterou IPVZ fakticky vykonává. Na úrovni zákona byl IPVZ

jmenován v ust. § 59 zák. č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, a to v době od 1. 7. 1966 do 22. 3. 2004, kdy bylo novelou č. 121/2004 Sb. ust. § 59 zák. č. 20/1966 Sb. bez náhrady zrušeno. Pokud jde o podzákonnou úroveň, v ust. § 18 vyhl. č. 77/1981 Sb. byl IPVZ uváděn po celou dobu její účinnosti, tedy až do 30. 6. 2004. Přímé uvádění názvů státních organizací bez řídicích a rozhodovacích oprávnění v obecně závazných právních předpisech (za účelem zdůraznění jejich významu, důležitosti a určité kontinuity při výkonu veřejné správy v určité oblasti), není ani v současné době ojedinělé. Lze v tomto ohledu zmínit např. Český hydrometeorologický ústav (státní příspěvková organizace zřizovaná ministerstvem životního prostředí) nebo Národní památkový ústav (státní příspěvková organizace zřizovaná ministerstvem kultury). Pokud jde o oblast oborového postgraduálního vzdělávání, lze analogicky poukázat např. na Justiční akademii, jejíž postavení je v rámci rezortu spravedlnosti pevně zakotvené v ust. § 129 – 133 zák. č. 6/2002 Sb.

Návrh změn samozřejmě předpokládá plně zachovat kompetence Ministerstva zdravotnictví, tedy jeho řídicí, kontrolní, legislativní, správní a metodickou činnost. Zařazováním školenců do všech oborů a výkonem jejich zkoušek na IPVZ získá Ministerstvo zdravotnictví okamžitý přehled o celé specializační přípravě lékařů, zubních lékařů a farmaceutů z jednoho centra a systém specializačního vzdělávání bude pro uživatele přehledný. Přitom u jmenování atestačních komisí se nic nemění, i nadále je v souladu s ustanovením § 21 jmenuje ministr zdravotnictví na základě návrhu univerzit, komor, odborných společností, akreditovaných a vzdělávacích zařízení.

Vlastní vzdělávání bude i nadále probíhat tak, že všechny pověřené organizace (lékařské fakulty a komory na základě veřejnoprávních smluv a IPVZ) a poskytovatelé zdravotních služeb mohou získat akreditaci ve smyslu ustanovení § 13 návrhu zákona a v rámci této akreditace vzdělávat. Zároveň mohou všechny pověřené organizace provádět zápočty praxe při plnění podmínek vzdělávacího programu, a to včetně zápočtů praxe z oboru do oboru a zahraniční praxe a u nástavbových oborů i doktorandského studia.

K bodu b)

Návrh novely zákona nejdříve omezil možnost lékaře být zařazen ve více specializačních oborech najednou. Tento poslední pozměňovací návrh připouští zařazení do druhého oboru po získání společného základního kmene. S tímto návrhem nelze souhlasit, neboť prvotním celospolečenským zájmem je, aby lékař získal kvalitní specializovanou způsobilost a mohl samostatně vykonávat své povolání. Příprava má být důkladná a intenzivní, a to zejména již v praktické části plnění vzdělávacího programu, což při zařazení do dvou oborů současně nelze zcela naplnit.

K bodu c)

Problematika zavedení funkčních kurzů je dlouhodobě ze strany ministerstva připravována. Zavedení funkčních kurzů má být možnost řešit vývoj ve zdravotnictví jiným způsobem, než neustálým navyšováním oborů. Rovněž je to možnost řešit přechod mezi příbuznými obory formou doškolení v rámci takového kurzu. Je proto zarážející přístup ministerstva, které často mění svůj postoj k tomuto institutu. Je zde samozřejmě podobnost s tzv. funkční licenci, které vydává ČLK. Tato licence je však spíše záležitostí samotné ČLK, neboť v současné době již není podkladem k prokázání odborné kvalifikace. Tímto podkladem je nyní již získání specializované způsobilosti, zvláštní specializované způsobilosti a nově i licence absolventa funkčního kurzu. Zavedení funkčních kurzů do systému postgraduálního vzdělávání má nesporně své opodstatnění, a proto se plně zavedení doporučuje.